

EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01 SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH EU STANDARDS

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

1

Содржина

Изјави од проектните лидери.....	1
Завршни настани.....	2
Краток осврт на последните проектни месеци.....	3
Проектни резултати.....	3
Имплементација на проектот во бројки.....	4
Согледувања на компонент лидерите....	4
Впечатоци.....	8
Информации	9

Изјава од проектните лидери

Ова е 7-миот финален билтен за заедничкиот твининг проект "Поддршка на Државниот завод за статистика за градење на капацитети и унапредување на усогласеноста на статистиката со стандардите на ЕУ". Двата главни партнери, Државниот завод за статистика (ДЗС) и Сојузниот завод за статистика на Германија (СЗС) градат историја на соработка, која започна уште во 2006 година со првиот заеднички твининг проект. За време на изминатите две години 61 експерт од 9 земји-членки на ЕУ и 676 колеги од ДЗС заеднички работеа за постигнување на амбициозните цели поставени за овој твининг проект.

Завршните настани организирани на крајот на проектот секако претставуваат едни од најважните моменти од имплементацијата. Пред се, би истакнале дека по напорната работа за времетраењето на проектот, ДЗС можеше да ја извести заинтересираната јавност за постигнатите резултати од реализираните активности во рамките на твининг проектот. Едно од поголемите достигнувања претставува подобрената методологија и пресметките за национални сметки

вклучувајќи го и спроведувањето на NACE rev.2. Освен тоа, успешно беа организирани пилот-истражувања во областите на транспортна статистика, органско земјоделство, како и статистика за заштита на животната средина. Во областа на квалитетот на податоците беа дискутирани и усвоени инструменти за контрола на квалитетот. Потоа, беа постигнати значајни подобрувања и во поглед на ИТ инфраструктурата на ДЗС.

Би сакале да им се заблагодариме на сите поединци и институции кои учествуваа во работата и се надеваме дека воспоставените односи ќе продолжат и во иднина.

Др. Благоица Новковска,
проектен лидер на
земја корисник,
директор на
Државниот
завод за статистика

Ринго Раупах,
проектен лидер
на земја членка,
раководител на
Секторот за
меѓународна
соработка,
Сојузен завод за
статистика на
Германија

EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01 SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH EU STANDARDS

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

2

Завршни настани

На 1 јули 2014 година, во просториите на ЕУ Инфо центарот во Република Македонија, беше организиран промотивен завршен настан насловен како "Македонската статистика поблиску до визијата за европските статистички стандарди". На овој настан твининг партнерите ги презентираа активностите и резултатите од заедничкиот проект. На настанот говореа Аиво Орав, шеф на Делегацијата на ЕУ во Република Македонија, Јован Андоновски, државен секретар во Секретаријатот за европски прашања на Владата на Република Македонија, Ханс-Хелге Сандер, заменик-амбасадор на Сојузна Република Германија во Република Македонија, Благица Новковска, директор на Државниот завод за статистика и проектен лидер на земјата корисник, Родерих Егелер, претседател на Сојузниот завод за статистика на Германија и Ринго Раупах, раководител на Секторот за меѓународна соработка и проектен лидер на земјата членка во ЕУ.

Претседателот на Сојузниот завод за статистика, г. Егелер, во своето обраќање истакна дека ДЗС е на добар пат кон понатамошно усогласување на статистиките во согласност со барањата на ЕУ.

На 30 јуни 2014, во просториите на Државниот завод за статистика и Стопанската комора на Република Македонија, се одржаа неколку семинари по

повод одбележувањето на крајот на Твининг проектот. На семинарите беа опфатени следниве теми:

- Стандардизација и модернизација на методите за прибирање податоци
- Напредокот за подобро разбирање на националните сметки
- Социјална статистика
- Органско земјоделство и ЕРЕ
- Индекси за увоз-извоз
- Код на пракса на европската статистика
- Тематски мапи

Семинарите беа добро посетени од професионалци вклучувајќи и претставници од научни установи, медиуми, владини институции и трговски здруженија. Како дел од секој семинар колегите од ДЗС заедно со главните експерти од ЕУ твининг партнерите ги презентираа главните резултати од работењето во рамките на соодветните проектни под-компоненти.

На 2-ри јули се одржа седмиот состанок на Управниот комитет на твининг проектот "Поддршка на Државниот завод за статистика за градење на капацитетите и унапредување на усогласеноста на статистиката со стандардите на ЕУ".

EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01 SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH EU STANDARDS

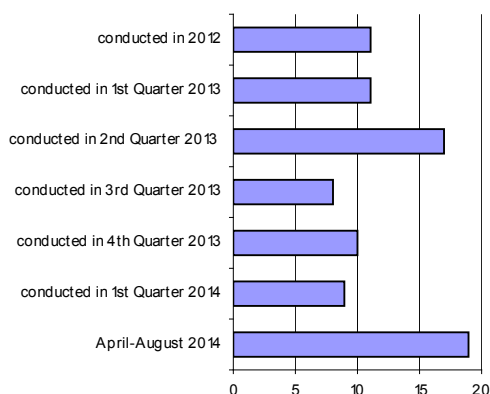

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

3

Краток осврт од последните месеци

Short-term-expert missions in the project

Последните месеци од фазата на имплементација на проектот беа најинтезивни според обемот на работење. Сите активности беа завршени според планираното.

Покрај релативно големиот број на активности кои првично беа предвидени да се спроведат во текот на овие месеци, се реализираа и дополнителни проектни мисии. Потребата за овие мисии произлезе од претходни консултации кога експертите заклучија дека е потребна дополнителна стручна експертиза за успешно финализирање на дискусиите.

Од април до август 2014 година беа реализирани вкупно 18 краткорочни експертски мисии и една студиска посета. Тоа значи дека севкупно 83 краткорочни експертски мисии и 6 студиски посети на MS земји беа спроведени во рамките на проектот.

Ова значи дека спроведувањето на активностите е реализирано во согласност со планираното во сите четири компоненти на проектот.

Проектни резултати

Постигнати се следните значајни резултати:

Компонента 1: Национални сметки

- Подобрување на методологиите и индикаторите за националните сметки
- Имплементација на сезонски прилагодувања на податоците во кварталните сметки
- Имплементација на NACE Rev.2 во пресметката на националните сметки
- Развивање на сет на Евро / PEEI и индикатори за одржлив развој

Компонента 2: Секторска статистика

Унапредување на

- Транспортна статистика
- Надворешна трговија и статистика на реални цени за увоз / извоз
- Статистики за органско земјоделство
- Индикатори за одржливо управување со шумите
- Статистика на трошоци за заштита на животната средина
- Статистика во областа на културата, здравството, криминалот и социјалната исклученост (Лаекен индикатори)

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

4

Компонента 3: Институционално јакнење

Преглед на квалитетот на статистичките податоци и производство на тематски мапи во ГИС околина

Компонента 4: Електронско прибирање на податоци

- Помош во изработка на тендерската документација за централизиран систем за резервна копија и опоравување од катастрофи
- Набавка на апликации за онлајн прибирање на податоци

Компонента 4	12	100.0 (од 12)

Дополнително, шест студиски посети беа остварени во замјите партнер-членки вклучени во проектот. Сите мисии беа реализирани во согласност со планираното.

Согледувања на компонент лидерите

Интервју со г-ѓа Хелена Папазоска, Лидер на компонента 3.1. и 4 раководител на Секторот за информатичка поддршка, Државен завод за статистика

Имплементација на проектот во бројки

Во текот на последните месеци од проектот се реализираа следните активности

Месеци во 2014	Реализирани активности
Април	1
Мај	7
Јуни	4
Јули	7

Реализираните краткорочни активности се рефлектираат во сите компоненти:

	Реализирани активности до крајот на проектот (Август 2014)	Вкупен % во соодветната компонента
Компонента 1	31	103.3 (од 30)
Компонента 2	23	100.0 (од 23)
Компонента 3	16	100.0 (од 16)

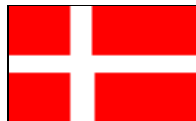
1. Кои се клучните области и целите на Проектот во Вашата поткомпонента?

Во двете компоненти за кои јас бев одговорна имаше повеќе подкомпоненти, на прв поглед многу различни теми но сите тие имаат еден зеднички именител, а тоа е Кодексот за работа на европската статистика. Клучната област и целта на компонентите 3 и 4 од проектот е понатамошното усогласување со принципите на Кодексот со исполнување на што повеќе индикатори.

Главните цели во овие компоненти беа: подобрувања на одделни процеси од статистичкиот бизнис процес модел во склад со европските стандарди за квалитет, дефинирање на стратегија за електронско

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

5

прибирање на податоци и стратегија за управување со податоците, автоматизирање на процесот на изработка на резервна копија и архивирање, следење на квалитетот на извршените работи во паралелниот проект за метадата поддржано прибирање на податоци преку интернет, изработка на техничка спецификација за надградба на информатичката инфраструктура на “Централизиран систем за резервна копија и опоравување од катастрофи”.

2. Дали сте задоволни со сегашната состојба на реализација на проектните целите?

Со оглед на тоа што проектот е пред самиот крај, наместо за тековната состојба со реализацијата на проектните цели посоодветно е да зборувам за оценка на резултатите од проектот. Уште во креирањето на Твининг фишето многу се внимаваше на тоа дефинираните цели да бидат мерливи и да има видливи аутпути. Од многубројните мерливи резултати посебно би ги издвоила следните:

1. Применетиот европски прашалник за самооценување на менаџерите на статистичките истражувања (ДЕСАП) што претставува процесно ориентирана алатка со која едноставно се идентификуваат слабостите и силните страни во циклусот на статистичките истражувања што претставува основа за континуирано подобрување на квалитетот на процесите и производите. Адаптираниот ДЕСАП прашалник е усогласен со статистичкиот бизнис процес модел на ДЗС.

2. Во согласност со Законот за државната статистика и Принципите на официјалната статистика, ДЗС има обврска да ги штити статистичките податоци од разоткривање, но истовремено треба да овозможи пристап до заштитени микроподатоци за потребите на научно-истражувачката заедница. Во рамките на Твинингот многу се работеше на елаборирање на различните методи за заштита на микроподатоците и нивната примена со изработка на сопствени софтверски решенија, а се со цел да се постигне оптимална рамнотежа меѓу заштитата од статистичко разоткривање и употребливоста на микроподатоците.

3. Обновувањето на информатичката инфраструктура во ДЗС носи многу поволности: се намалуваат трошоците за одржување, користењето на компјутерските ресурси станува поефикасно заради можноста од балансирање на оптовареноста на серверите во виртуелната околина, се намалува потрошувачката на електричната енергија, централизирано е складирањето на податоците со што се подобрува безбедноста и автоматизиран е процесот на подготовка на резервна копија и архивирање.

4. ИТ системот за прибирање на податоци преку интернет е многу значајно постигнување што ќе придонесе за подобрување на квалитетот на прибраните податоци, навременоста и намалување на оптовареноста на давателите на податоци.

3. Можете да укажете на некои специфики во однос на активностите во Вашата компонента?

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

6

Компонентата 4 беше многу специфична. Имено, паралелно со Твинингот, ДЗС беше корисник уште на два проекти од ИПА 2009 националната програма, а активностите во Твинингот беа во функција на поддршка на ДЗС за успешна имплементација на тие проекти, а тоа е постигнување на погоре споменатите резултати 3 и 4. Првиот проект беше изработка на ИТ систем за метадата подржуван процес на електронско прибирање на податоци. За овој проект експерти од Данскиот завод за статистика континуирано беа инволвирани во оценката на квалитетот на завршените работи од страна на софтверската компанија која го реализираше проектот за услуги. Другиот паралелен проект беше договор за набавка на опрема за обновување на информатичката инфраструктура во ДЗС за кој идејното софтверско и хардверско решение како и подготовката на техничката спецификација се резултат од активности во Твининг проектот. Секако дека најпрво беше оценета тековната состојба, ризиците и потребите и беше подготвена стратегија за управување со податоците, автоматизирање на процесот на изработка на резервна копија и архивирање.

4. Вашето мислење за преостанатото време на Твининг-проектот?

Имплементацијата на сите активности предвидени со работниот план како и со договорените измени за воведување две нови активности е завршена. Сега преостанува да се работи на одржливост на постигнатите резултати, а за тоа, препораките на експертите кои се вградени во извештаите и заклучоците од

реализираните активности претставуваат многу добра основа.

Ова е втор Твининг проект за Државниот завод за статистика и сметаме дека предноста на Твининг проектите како форма на експертска помош е во тоа што се работи за споделување искуство помеѓу еднакви (peers) колеги од заводите од европскиот статистички систем и од Државниот завод за статистика. Ние навистина очекуваме дека воспоставените добри релации со нашите колеги од другите статистички заводите и понатаму ќе останат активни, контактите ќе продолжат и тоа ќе претставува заедничка придобивка.

Интервју со г. Горан Киранџиски, лидер на компонента 3.2, раководител на Одделението за дисеминација, статистички територијален регистар, информирање и маркетинг

1. Кои се главните цели кои треба да се реализираат во Вашата поткомпонента?

Во рамките на Твининг проектот поткомпонентата 3.2 се однесува на

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

7

подобрување на картографските излези во прикажувањето и визуализацијата на статистичките податоци во ГИС околина. Тоа вклучува автоматизација на процесот на продукција на тематски карти преку развивање на апликација во ГИС околина. Другиот аспект е развивањето на веб картографијата.

Тргувајќи од тоа дека една слика заменува 1000 зборови, тематските карти овозможуваат да се прикажува интензитетот и просторната дистрибуција на некоја статистичка појава. Тоа на корисниците им овозможува со еден поглед на картата да добијат слика за појавата која е предмет на прикажување на тематската карта.

Со оглед дека интернетот е составен дел од секојдневниот живот, преку веб картографијата ќе им се овозможи на корисниците на веб страната на Државниот завод за статистика преку картографски прикази да ги следат најважните статистички индикатори од различни области на статистиката и различно територијално ниво.

Секако, тука не треба да се заборави и стекнатото искуство и збогатување на знаењето на вработените во оваа област, што по мое мислење е голема придобивка во периодот на реализација на Проектот.

2. Дали е успешна имплементацијата досега? Што е постигнато до оваа фаза ?

Задоволен сум со динамиката на реализацијата на целите на проектот со

оглед дека веќе привршува развивањето на апликацијата за подготвување на тематски карти во ArcGIS околина. Исто така, заокружен е процесот на прикажување на карти преку веб картографија во Open Source околина и успешно е тестирањето во локални услови.

3. Дали поддршката од меѓународните експерти е компетентна?

Добро, самата проблематика е специфична, се работи за тесно подрачје со специфични потреби. Во текот на мисиите со експертите се дискутираа и разгледуваа различни аспекти од тематската картографија, функционалностите кои би требало да ги има апликацијата за продукција на тематски карти, кои се можните решенија. кои пак отвораа нови прашања.

За нас веб картографијата беше ново искуство и предизвик со сопствени сили да воспоставиме основа за прикажување на тематски карти на веб во Open Source околина.

4. Кои се Вашите очекувања до завршување на твининг проектот?

Како што спомнав и претходно, до крајот на проектот да се заврши со апликацијата за продукција на тематски карти како и тестирање на апликацијата за веб картографија во реална околина. Во однос на веб картографијата секако ова е почеток и тоа ќе се развива и во наредниот период и по завршувањето на Проектот.

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

8

Неколку впечатоци од завршните настани, на 30 јуни / 1 јули 2014

Слушатели во Стопанска комора на Р.Македонија

Благица Новковска, директор на
Државниот завод за статистика,

Завршниот настан во просториите на ЕУ- делегација

Родерих Егелер, претседател на
Сојузниот завод за статистика

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

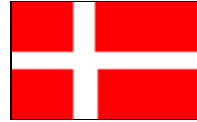
9

Листа на контакти

Проектен тим			
Земја-членка		Земја-корисник	
Име	Функција	Име	Функција
г.Ринго Раупах	Проект-лидер на земјата-членка ringo.raupach@destatis.de тел: + 49 228 99 643 8932	г-ѓа Благоица Новковска, д-р	Проект-лидер на земјата-корисник blagica.novkovska@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 665
г.Леонхард Фикс	Проект-менаџер на земјата-членка leonhard.fix@destatis.de тел: + 49 228 99 643 8936	г-ѓа Татјана Велкова Јованчевска	Партнер на постојаниот твининг-советник tatjana.velkova@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 787
г-ѓа Шарлот Јул Хансен	Јуниор проект-лидер на земјата-членка CJH@dst.de тел: + 45 39 17 39 37	Компонент-лидери Земја-корисник	
		Име	Функција
г.Бернд Рихтер	Постојан твининг-советник bernd.richter@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 668	г-ѓа Верка Панова	Компонент 1 лидер verka.panova@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 681
г-ѓа Рајна Бадева	Канцеларија на постојаниот твининг-советник rajna.badeva@stat.gov.mk тел: : + 389 2 3295 768	г-ѓа Мирјана Бошњак	Компонент 2 лидер mirjana.bosnjak@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 655
		г-ѓа Виолета Крстева	Компонент 2 лидер , поткомпонента 2.5 violeta.krsteva@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 617
		г-ѓа Хелена Папазоска	Компонент 3 лидер, поткомпонента 3.1 helena.papazoska@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 630

**EU Twinning Project MK/09/IB/ST/01
SUPPORT TO THE STATE STATISTICAL OFFICE FOR CAPACITY
BUILDING AND IMPROVING COMPLIANCE OF STATISTICS WITH
EU STANDARDS**

Твининг Билтен бр. 7 – Август 2015

10

		г. Горан Киранџиски	Компонент 3 лидер, поткомпонента 3.2 goran.kirandziski@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 684
		г-ѓа Татјана Митевска	Партнер на постојаниот твининг-советник (заменик) Одделение за меѓународна соработка и европска интеграција при ДЗС tatjana.mitevaska@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 670
		г-ѓа Македонка Трајкова- Џингаровска	Мониторинг функција makedonka.trajkova@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 674
		г-ѓа Билјана Карајовановиќ	Мониторинг функција (заменик) biljana.ristevska@stat.gov.mk тел: + 389 2 3295 703